

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	50 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei	
Pe jumătate de an	25 „			
Pe un pătrar de an	12 1/2 „			
Un număr	1 Leu.			
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.			

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 3550 B ex 1924

Onorată Preoțime parohială!

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român (Astra), cu adresa sa ddto 9 August st. n. a. c. Nr. 1381, ne comunică următoarele:

»Se împlinesc acum o sută de ani dela nașterea lui Avram Iancu, bărbatul, care a organizat și a condus cu incomparabilă glorie revoluția noastră națională din anii 1848-1849.

Faptul acesta ofere națiunii române prilejul să-și manifesteze gratitudinea față de eroul neînvins al sbuciumărilor pentru libertatea națională, legendarul »Craiu al Munților«, care de două ori a murit grăbind învierea neamului nostru.

Sub patronatul Majestății Sale al marelui și iubitului nostru Rege Ferdinand I-ul, Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român (Astra) din Sibiu aranjează această centenară comemorare în regiunea istorică, unde s'a petrecut revoluțiunea victorioasă și vieța prea dureroasă de apoi a lui Avram Iancu, la Tebea (mormântul lui Iancu), la Baia de Criș (locul morții), pe Muntele Găina, în preajma căruia locuiește neamul viteaz al Moșilor, la Vidra-de-sus (casa de naștere a lui Iancu) și Câmpeni, centrul revoluțiunii.

Vor fi mulți buni patrioți, cari în frunte cu gloriosul nostru Domn și Rege vor asista la aceste sărbări cu evlavie și adânc recunoscătoare pietate.

Milioanele de Români însă vor fi departe și în câmpiile și munții și în văile lor vor depăna, fără încetare, vieța cea de toate zilele. Cuvinc-se însă, ca în anul acesta și în zilele acestea, la pragul celor o sută de ani dela

nașterea feciorului bălăiu cu ochii albaștrii, toți fiii de Români să se oprească o clipă în munca lor și lăpădând dela sine grija cea lumească, să-și aducă aminte de eroul nebiruit al dragostei de neam și de mucenicul chinuit, pentru că a cerut dreptate neamului și cu brațul său neînvins a izbit în dușmanii seculari.

Comunicându-ne acestea ne roagă, ca în 15.28 August a. c., sărbătoarea Adormirei Născătoare de Dumnezeu, să se țină părăstas pentru odihna sufletului răposatului Avram Iancu, care prin geniul său strălucit, prin vitejia sa neîntrecută și prin suferințele sale supraomenești a zidit scara, pe care neamul nostru s'a înălțat la unirea de veci și fericirea sa viitoare.

În urma acestora, având în vedere și împrejurarea, că marele erou Avram Iancu a fost credincios al bisericii noastre și amintirea lui este și va fi pururea vie în mijlocul poporului nostru, dispunem, ca în sărbătoarea Adormirei Născătoare de Dumnezeu, adecă în 15/28 August a. c., cu care ziua coincide și întrarea României în războiu, să se celebreze în toate sfintele noastre biserici părăstas pentru odihna sufletului în Domnul adormitului neînfriecatului erou Avram Iancu, având cu acea ocaziune să se țină și o cuvântare ocazională despre vieța, meritele și iubirea de neam a adormitului.

Unde este posibil, se recomandă și aranjarea de sărbări festive.

Dacă în una sau alta din parohiile noastre ar fi imposibilă, din vr-o împrejurare neprevăzută, ținerea părăstasului în această zi, părăstasul să se celebreze în Duminica următoare.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 1 August 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Bădescu m. p.



Nr. 3464 Șc. ex 1924.

Concurs.

Pentru întregirea catedrelor de:

I. Istorie — Geografie — Constituție

II. Dexterități (Desemn, Slöjd, Gimnastică) la Școala normală confesională ort. rom. din Caransebeș, se publică concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Beneficiul împrumutat cu aceste catedre este cel provăzut de instrucțiunile referitoare la salarizarea corpului didactic dela școalele similare ale statului. Salariile și accesoriile se vor plăti în întregime din subvenția acordată de Ministrul instrucțiunii publice și eparhia nu ia nici o garanță pentru ele.

Reflectanții la aceste posturi își vor înainta cererile Consistorului eparhial până la 15/28 August, alăturând următoarele acte doveditoare:

1. Act de naștere, dovedind apartinența la confesiunea ort. rom.;

2. Certificat de maturitate dela liceu și studii universitare de specialitate;

3. Curriculum vitae;

4. Certificate despre serviciile anterioare dela terminarea studiilor universitare încoaci.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută la 2/15 August 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badecu.

Nr. 3463 Șc. ex 1924.

Aviz școlar.

Pentru anul școlar 1924/25 se vor primi în Internatul diecezan de pe lângă Școala normală confesională ort. rom. din loc, 60 elevi solvenți cu *taxa de întreținere lunară de 1000 Lei*. Această taxă se va plăti *lunar anticipativ*. Elevii interniști sunt obligați a plăti această taxă indiferent dacă sunt bursieri sau nu. Întrucât primesc bursă, aceasta li-se va plăti lor.

Toți elevii la întrarea lor în Internat vor aduce cu sine:

a) 4 cămeși și tot atâtea izmene;

b) 6 batiste, 4 perechi ciorapi și obiele;

c) saltea, plapomă, perină precum și loată rufăria de pat în număr suficient pentru schimb;

d) 3 ștergare și 2 perechi de ghete.

Fiecare elev va depune la întrarea sa în Internat o cauțiune de 50 Lei, pentru stricăciunile ce eventual le-ar face la Internat.

Cererile de primire în Internat vor fi înaintate Consistorului diecezan prin Direcțiunea Școalei normale, până la 1 Septembrie st. n. a. c. Cererile întrate după termen, nu se iau în considerare.

Consistorul diecezan își menține dreptul de a urca taxa de întreținere conform exigențelor timpului.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută la 2/15 August 1924.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu m. p.



Poetul francez Ronsard († 1585) și Banul Mărăcine din Craiova (1341).

De: Dr. Ștefan Pop.

Regele poeziei noastre, V. Alexandri, la anul 1855 cântă la Paris, în penultima strofă a unui „Mărgăritar“, despre tinerul căruia Oltul i-se închină, că în într-o tainică noapte patria îi poruncise:

„Mergi, copile, înarmat

La *Apusul depărtat*.

Mergi de varsă al tău sânge,

Pentru Franția ce plânge.

Căci și ea *pe viitor*,

Mi-a veni în ajutor.”

Apoi de vreme ce „quod differtur non auferetur,” așa aproape după șase secole: „a sosit plinirea vremi“.¹⁾

Ziarele și revistele naționale, cât și cele neromânești, descriu „per longum et latum“ sărbătorirea cu mare fast a lui Petru Ronsard, presupus coborâtor al Banului Mărăcine și întemeietorul poeziei franceze în secolul al XVI-lea.

Sărbătorirea din vorbă e închinată întru comemorarea centenarului de al patrulea dela nașterea acestui „*prinț al tuturor poezilor*.” Pompa desfășurată la această festivitate literară națională a depășit limitele unei astfel de sărbătoriri. Intrece orice închipuire omenească.

¹⁾ Galateni IV 4.

Cu prilejul acesta, binevenit după triumful de acum cinci ani, viteaza, generoasa Franța a intenționat să ofere lumii mari spectacolul unei demonstrații, unei biruințe și asupra domeniului de literatură.

Regalitatea aceasta, suveranitatea de arte și carte, acum mult timp înainte nu i-se mai poate disputa; cu atât mai puțin i-se va putea răpi.

Despre praznicul strălucit al aniversării alor patru sute de ani dela nașterea lui Ronsard, celebrat în Paris la 8 Iunie 1924, nimerit se pronunță prezidentul clubului francez din Timișoara, dl. Constantin Lahovary, zicând, că aici: „e vorba de un fel de uniune sacră a tuturor scriitorilor francezi, fie academicieni, critici, poeți, romancieri, sau cărturari, adunați de prin toate ramurile literare, și uniți, formând aci o adevărată cruciadă, menită să celebreze al IV-lea centenar al nașterii poetului“.²⁾

De bună seamă, că o sărbare ca aceasta a trebuit să fie de cu vreme pregătită! Comitetul de organizare astă toamnă deja era în plinul lucrărilor sale.

Societatea scriitorilor români, la rândul ei, a socotit de a se cinsti pe sine însăși³⁾, dacă va trimite un reprezentat, care să iee parte la acest omagiu, adus vulturului poeziei.

Cheltuelile,⁴⁾ câteva zeci de mii de lei, se credea, că le va suporta cu plăcere și ușurință în jumătate parte poitofoliul artelor și al școalelor, în jumătate parte se vor acoperi de societate; iar Banca Națională, fără se sângereze ceva dividendele nabobilor acționari, — va ști ușura obținerea unui schimb de valută mai omenească, care să îngăduie drumul și găzduirea de două săptămâni la Paris a unui delegat român, atunci, când primarul din Vendome (orașelul unde s'a născut Ronsard), nu a întrelesat să poștească pe ministrul nostru din Paris, ca să participe la festivalul organizat în memoria lui Ronsard.

Oficialitatea noastră însă face economii și așa a refuzat ritos orice spijin! Scrisul nostru l-a reprezentat acolo Dl Victor Antonescu.⁵⁾ Ca delegat oficial apoi a luat cuvântul dl. I. Cantacuzino, *relevând obârșia română a iubilantului*. Pasă-mi-te, că în vederea, că iubilantul Ronsard e părintele sonetului francez, dl. C. Lahovary, menționatul galofil al Bănețenilor, a ținut să trimită personal la această strălucită comemorare chiar un drăguț de sonet îndoit. Comitetul aranjator i-a mulțumit foarte măgulitor. Sonetul din vorbă e editat de consulatul francez din București și se poate cumpăra la librăria „Cartea Românească.“⁶⁾

²⁾ Ziarul „Nădejdea“, Timișoara 1924 din Iunie 21. pg. 3. col. I.

³⁾ „Honor în honorante non în honorato“.

⁴⁾ Bani sunt nervul tuturor isprăvilor, zicea Henric V († 1125), împăratul germano-roman: „Perunia nervus rerum gerendarum.“

⁵⁾ rev. Țara „Noastră“ Cluj 1924. (V.) nr. 24 pg. 764.

⁶⁾ Nădejdea tot acolo.

Prezidentul festivității a fost P. de Nolhac. În afară de el au pronunțat discursuri și alții; toate artistice și pline de frumsețe aleasă. A cuvântat și cunoscutul românofron Dr. Robert de Fiers, membru al academiei franceze. Dicțiunea i-a fost de o eleganță rară.

Dacă acum, ca mort, Ronsard e atât de mult sărbătorit, cu nimic nu era mai puțin încărcat de elogi și recunoștință pe când trăia.

Operele lui fură învrednicite a fi explicate la universitățile: franceze, engleze și germane. Dela el își luase inspirațiune un Shakespeare și de el erau încântați cărturarii din îndepărtata Moravia și Polonia. Fericitul era autor onorat până la extrem de suveranii contimporani, mai primind și bogate și variate prezenturi.

Ronsard a fost Victor Hugo-ul veacului său, ca apoi în schimb Victor Hugo să facă pe Ronsard-ul veacului al XIX-lea!

„Ronsard a fost pentru secolul lui ceea ce Victor Hugo a însemnat pentru al său, și chiar ceva mai mult, căci dacă Victor Hugo a fost întemeietorul romantismului⁷⁾ francez, Ronsard cată a fi privit ca întemeietorul însuși al poeziei franceze fără denumire de școală. El este poetul prin excelență. El este — astfel cum contimporanii săi din Europa de pe atunci găsiră cu cale să-l denumească — prințul tuturor poezilor și această domnie suverană nu-i se mai poate răpi.“⁸⁾

Primițiile acestui suflet mare și select sunt „Ode“. Acestea îndată la început îi asigurară primatul asupra tuturor lirezilor din vremea aceea! Mai ales, că înțelegând glasul vremii de atunci, arc bărbăția de a rupe cu formalismul înțepenit al tradițiunei medievale, care încătușa elita spiritelor națiunei franceze!...

În opoziție deci cu Rabelais⁹⁾, omul șabloanelor anticvate, junele Ronsard înangurează, luând mostră dela italieni, sonetul francez. Știm apoi azi, că ce rol mare a jucat și mai continuă a juca sonetul în poezia franceză.

A excelat și în compunerea de imne. Curtea regală îi savura delicios epigramele și satirele ocazionale. A scris și polemice usturătoare, pline de gust și spirit. A mai compns și un început de epopée a neamului său select și providențial, intitulată: „Franciada“.

Operele lui fură examinate critic și editate în 1857 la Paris de Blanchemain în 8 volume: Oeuvres choisies, de Sainte-Beuve, 1854, și

⁷⁾ Cnf. „Victor Hugo și Romantica“ (anonim, dar pare că e de regret prof. redactor Dr. Alexandru Grama) în „Foaia bisericească“ Blaj 1885 (an III) pg. 69—73. și an. 1884 (II) pg. 76—80 „Victor Hugo, lira Europei și a secolului al 19-lea.“

⁸⁾ Lahovary idem

⁹⁾ Francois Rabelais, † 1553. Spirit universal și ales. Medic și paroh (curé). Mare prozator. A compus celebrul roman „La vie de Gargantua et de Pantagruel“. Combate modul de educație a tinerilor, introdus de călugării evului mediu. Recomandă grabnice și mari înbunătățiri. Stilul e colorat, dar presărat cu grosolanie și hăzlie intemperată, și intempestivă!

Noël, 1862, 2 vol. A se vedea Scheffler, Essais sur Ronsard et sa reforme literaire, Dresde 1874; Chalandon, Essai sur la vie et les oeuvres de Ronsard, Paris, 1875.¹⁰⁾

Marele cunoscător al operilor lui Ronsard, aici desmenționatul Lahovary,¹¹⁾ spune despre scrisul poetului din vorbă, că: lasă „o operă definitivă într'o formă deși nu absolut perfectă în toate liniile ei, dar absolut bogată și profetică, conținând deja toate inovațiunile pe cari poeții moderni le vor introduce treptat în limbajul poetic francez... Pe când proza franceză din secolul al XIV-lea e arhaică chiar grea de înțeles pentru generațiunile moderne, graiul lui Ronsard e limpede, cu puține vechituri într'ânsul, și toate versurile lui aproape sună ca limba franceză modernă, dând impresia a fi o poezie modernă, care printr'un fel de minune a fost cântată de poetul nostru și pentru timpul lui și pentru al nostru, arătând astfel partea eternă și neschimbătoare a geniului omenesc. Și de aci trag și concluzia că în realitate poezia este forma adevărată a unei limbi, că ea se naște într'un mod mai spontan, și că proza astfel nu poate de cât se urmeze; astfel că nu se poate găsi o proză frumoasă și durabilă într'o anumită limbă, dacă n'a fost precedată și de o mișcare poetică desăvârșită și puternică.“

(Urmează)

Concordatul.

Ziarele aduc știrea, că concordatul nu se va încheia până la toamnă. Dl C. Banu, care a condus tratativele la Roma, împreună cu dl Dr. Zenovie Pâclișeanu s'a întors la București.

Ziarul „Lupta“ din București, în numărul din 1 August a. c., a publicat textul concordatului, care formează baza discuțiunilor între delegații guvernului român și ai papei.

Il publicăm și noi în cele următoare:

I. Religia catolică, de orice rit, va fi practică și exercitată liber, public în tot Regatul României.

II. În Regatul României, ierarhia catolică va fi astfel constituită:

Pentru ritul oriental:

Provincie ecleziastică Alba-Iulia—Făgăraș.

Metropolă: Blaj.

Sufragane:

1. Oradea-Mare.

2. Lugoj.

3. Gherla (scaunul episcopal va fi transferat la Cluj).

4. Înființarea unei noi dieceze în vechiul Regat (sau la București, sau la Craiova, sau în alt oraș).

5. Înființarea unei noi dieceze în Nord (sau la Baia-Mare, sau la Sighet).

6. Vicariatul greco-rutean din Bucovina, cu caracter episcopal (având reședința la Cernăuți).

7. Vicariatul armenian (reședința rămâne să fie determinată).

8. Pentru ritul latin. Dacă guvernul român ar dori o singură provincie ecleziastică, singura formă de adoptat va fi următoarea:

Provincie ecleziastică la București.

Metropolă: București.

Sufragane:

1. Transilvania.

2. Oradea-Mare.

3. Timișoara.

4. Satmar—Bucovina.

5. Iași—Basarabia.

Notă. — Se va putea înțelege în chestiunea anexiunii Bucovinei și circumscriptiilor dicezelor.

III. Comunicația directă a Episcopilor, Clerului și poporului cu Sf. Scaun și viceversa în materie spirituală și în afaceri ecleziastice va fi absolut liberă.

IV. Al. 1. — Cei ce vor fi chemați să guverneze dieceze românești, vor trebui să fie români.

Al. 2. — Sf. Scaun înainte de numirea lor, va notifica guvernului regal persoana candidatului, pentru a se ști dacă nu sunt motive de ordin politic, contrare acestei numiri.

V. Episcopii înainte de a lua în posesiune diecezele lor, vor face jurământ de credința Regelui, în formula care urmează:

„Ego juro Deum omnipotentem et Sancta Evangelia fidelitatem Suae Majestati Regi Rumeniae et Successoribus eius, et obedientiam. Leges Regni observabo, sicut decet Episcopum et ut a meis subditis observentur. Sic me Deus adjuvet et haec Sancta Dei Evangelia“.

VI. Episcopii diecezani vor avea deplină libertate în exercițiul funcțiunilor ecleziastice și în guvernarea propriilor lor dieceze.

Ei vor putea să exercite toate drepturile și prerogativele ministerului pastoral, conform disciplinei aprobate de biserica catolică și vor fi liberi să dea poporului instrucțiunile și ordonanțele cu caracter religios, moral și ecleziastic. De ei vor depinde exclusiv ceilalți membrii ai clerului catolic în tot ceea ce privește exercițiul ministerului sfânt.

VII. Statul recunoaște bisericii catolice, reprezentată prin legitimele și ierarhicele sale autorități, personalitate juridică.

VIII. Mitropolii, Episcopii și ceilalți Miniștrii sfințiți de biserica catolică, fără distincțiune de rit, se vor bucura de aceleași drepturi politice, privilegii și onoruri, cari în Regatul României sunt atribuite celor ai Religiei profesate către majoritatea Națiunii.

IX. Al. 1. — În toate bisericile catedrale va fi menținut capitulul canonicilor în starea juridică și

¹⁰⁾ „Enciclopedia Română“, Sibiu 1904, vol. III. pg. 843.

¹¹⁾ „Nădejdea“ ibid.

patrimonială, în care se găsește în momentul ratificării prezentului concordat. Noua dieceză va fi prevăzută de adunarea ei.

Al. 2. — Canonicii vor trebui să fie cetățeni români.

X. Episcopii diecezani (ordinarii) vor fi liberi de a institui noi parohii, de a stabili și fonda biserici filiale; totuși dacă cer contribuția statului, ei vor trebui să procedeze de acord cu guvernul.

Al. 3. — Numirea preoților („curés“), cari vor trebui să fie cetățeni români, este de competența exclusivă a Ordinariului; se cere consimțământul guvernului în cazul, când este vorba a se numi preot titular un străin, care nu are titlul de cetățean român, pe care va trebui să-l dobândească în urmă.

XI. Proprietățile bisericii vor putea fi supuse impozitelor, afară de:

a) Valoarea și veniturile, cari servesc menținerii cultului, ale seminariilor, ale fundațiilor pioase, ale slujbelor sfinte, ale liturghiilor („messes“) și pentru înmormântarea defuncțiilor.

b) Edificiile destinate cultului, seminarele, episcopiiile, casele canonicilor, parohiale, mănăstirile, edificiile școlare.

XII. Bunurile imobiliare conservate prin legea agrară pentru veniturile episcopale, pentru beneficiile eclesiastice, parohii și seminare, vor fi inalienabile.

XIII. Al. 1. — Un patrimoniu sfânt va fi constituit cu valoarea bunurilor imobiliare, având o destinație pur eclesiastică, expropriate prin legea agrară, și cari aparțineau veniturilor episcopale, adunărilor de canonici („chapitres“), parohiilor și seminariilor.

Al. 2. — Administrația patrimoniului sfânt este încredințată congresului episcopilor interesați, cu garanțiile ce vor fi stabilite de acord între Sf. Scaun și guvern.

Al. 3. — Statul va putea să vegheze, ca rentele acestui patrimoniu să nu fie întrebuințate în scopuri diferite de destinația lor. (Acest aliniat a fost contestat la Roma, precum și tot ce privește controlul Statului asupra averilor N. R.).

XIV. Al. 1. — Proprietățile școlilor, instituțiile de educație și binefacere, și toate celelalte instituții pioase ale fiecărei dieceze, vor fi administrate prin autoritățile diecezane și se vor cuveni („dévolu“) în acelaș scop prevăzut și voit de către fiecare fundație aparte.

XV. Partea din valoarea bunurilor mobiliare posedate de „Fundus Religionis et Instructionis“, alienată în virtutea legii agrare, care privește diecezele din România, va fi vărsată în patrimoniul sfânt după art. XIII, cu o administrație distinctă și întrebuințată în acelaș scop urmărit până în prezent.

XVI. Toate drepturile de patronat real, pe cari le aveau proprietățile eclesiastice de orice natură, sunt abolite. Sarcinile corespunzătoare vor trebui lichidate după un examen special.

XVII. Al. 1. — Arhiepiscopii, episcopii, vicarii' capitularii, vicarii generali, canonicii, preoții și ceilalți miniștrii de grad interior ai Bisericii catolice, vor primi același tratament pe care îl primesc cei ai religiei profesate de majoritatea națiunii, în plus veniturile bunurilor imobiliare conservate prin legea agrară.

Al. 2. — Acest tratament va fi prelevat asupra patrimoniului sfânt după art. XIII, și dacă patrimoniul sfânt nu ajunge, guvernul va da diferența.

Al. 3. — Cântăreții de biserici („les chantres“) și dascălii vor fi retribuiți de către Stat, ca cei ai Religiei profesate de majoritatea Națiunii.

XVIII. Al. 1. — Seminariile pentru formațiunea clerului tânăr, în fiecare dieceză, sunt sub depedința exclusivă a Ordinariatului.

Al. 2. — În seminarii studiul limbii naționale va fi obligatoriu.

XIX. Un institut superior de teologie catolică va fi fundat la București. Statutele vor fi redactate de comun acord între Sf. Scaun și guvernul Regal.

TX. Al. 1. — Ordinele și congregațiunile religioase existente în România, vor putea conserva și deschide case și mănăstiri, dacă au superiorul lor provincial în România.

Al. 2. — Ordinilor și congregațiunilor religioase ca atari. Statul le recunoaște personalitatea juridică dacă îndeplinesc condițiunile prevăzute de legile în vigoare.

Al. 3. — Veniturile aparținând institutelor religioase vor trebui distribuite după voința binefăcătorului și după scopul și natura institutului.

Al. 4. — Astfel de venituri vor trebui întrebuințate în interiorul regatului, afară de sumele stabilite pentru Casa-Mamă și pomenile obicinuite pentru misiunile printre necredincioși și pentru Sf. Scaun.

XXI. Al. 1. — Cei cari au primit ordinele (In Sacris), clericii sau elevii seminariilor, ca și religioșii și novicii diferitele institute, vor fi scutiți de serviciul militar și de oficiile civile cari nu se acordă cu vocațiunea lor, până când vor perservera în starea eclesiastică sau religioasă, în conformitate cu ceea ce s'a stabilit față de celelalte culturi.

XXII. Al. 1. — Biserica catolică are dreptul să creeze și să mențină pe propria sa cheltuiala școli primare, secundare, normale pedagogice, cari vor fi sub depedința Ordinariilor respectivi și sub supraveghierea Ministerului Instrucțiunii publice.

Al. 2. — Diplomele obținute în aceste școli vor fi recunoscute de către Stat în aceste privințe:

a) pentru ceea ce privește materiile de învățământ ele vor urma programul școlilor guvernământului.

b) învățătorii vor trebui să posedă titlurile cerute pentru învățătorii școalelor publice; dar vor fi numiți exclusiv de ordinar.

Al. 3. — Școlile confesionale vor fi conservate în organizația lor actuală și întreținerea lor se va face conform art. XIV—XV.

XXIII. Al. 1. — În școlile Statului frecventate de catolici va trebui să aibă loc învățământul religios dat de profesori catolici, preoți sau laici, numiți de comun acord între Episcop și Ministerul Instrucțiunii publice și salariați de către guvern.

Al. 2. — Aparține exclusiv Ordinului de a licența pe profesori cari se arată inapți pentru motive ce se raportează în particular la doctrină și la moralitate, informând guvernul pentru a proceda la o nouă numire.

Al. 3. — Instrucția religioasă a catolicilor, cari nu sunt români, va fi dată pe cât posibil în limba lor.

XXIV. Direcțiunea Cultului Catolic de orice rit, va avea o singură secție în Ministerul Cultelor.

XXV. Toate dificultățile și chestiunile, cari se vor putea ivi privitoare la interpretarea prezentului concordat, vor fi rezolvite de comun acord între guvernul Regal și Sf. Scaun.

XXVI. Prezentul concordat va intra în vigoare imediat după schimbul ratificărilor între Sf. Scaun și guvernul Regal.

XXVII. Schimbul ratificărilor va avea loc la Roma, cât mai repede posibil.

Art. adițional.

După un interval de două luni dela ratificarea Concordatului, se va forma o comisiune, din care va face parte un delegat al Sf. Scaun, un altul al guvernului și un al treilea ales de episcopi, care va proceda la delimitarea circumscripțiilor eclasiastice și la verificarea fondurilor cari formează patrimoniul sfânt.

Ș T I R I

Numire. Dl profesor Ioan Penția, asesor-referent la senatul școlar al Consistorului nostru diecezan, a fost numit director al liceului „Traian Doda” din loc. Felicitări.

Calendarul pe timpul 1. Octomvrie — 31. Decemvrie 1924 îndreptat conform hotărârei Sf. Sinod și Pastorală Prea Sfințitului Episcop diecezan, a căror publicare am fost anunțat-o pentru numărul prezent, din motive de ordin tehnic vor apare abia în numărul viitor,

Aniversarea luptelor dela Mărășești. Marți, în ziua sărbătorii Schimbarea la față, s'a sărbătorit a 7-a aniversare a biruinței la Mărășești

În Caransebeș sărbătura a avut loc în Piața mare, în prezența reprezentanților tuturor autorităților bisericești, militare și civile. De față era și P. S. Sa Arhiereul nostru Filaret. Slujba religioasă s'a oficiat de către protopresbiterul A. Ghidiu, cu asistența preoților: T. Șandru, L. Cornean, P. Bancea și diaconul M. Ienea. Terminându-se serviciul divin, dl col. P. Dobriceanu în cuvinte pătrunzătoare a arătat însemnătatea luptelor dela Mărășești, aducând elogii bravilor luptători și comandanților. Încheie cu urale pentru Familia Domnitoare, iar muzica militară, între uralele nesfârșite ale mulțimei, întonează Imnul regal. A urmat apoi defilarea.

În amintirea lui Ilarie Chendi. Dl prof. Alex. Lăpedatu, ministrul cultelor și artelor, vizitând zilele acestea câteva comune din jud. Târnava-Mică, a nimerit și la Dârlos, comuna în care s'a născut criticul Ilarie Chendi, fiul preotului de acolo. Cercetând casa, unde s'a născut Chendi, a dispus să se așeze pe frontispiciu o placă de marmoră, care să perpetueze memoria criticului ardelean. S'a constituit un comitet, în frunte cu dl ministru Lăpedatu și dl Octavian Goga, care a hotărât finerea serbării pentru desvelirea plăcii comemorative în luna Septemvrie. Vor fi invitați la Dârlos colegii lui Chendi dela Academia Română, Soc. Scriitorilor Români, Asociația Presei, soc. „Petru Maior”, colegii lui din liceu și universitate...

Muncitori cumiți. Lucrătorii dela fabrica de tutun *Belvedere* din capitală — unde zilele trecute s'a produs un incendiu — au hotărât cu toții să muncească gratuit timp de două luni câte o oră mai mult, ca să refacă pagubele suferite de fabrică. Iată oameni cari înțeleg deplin, că starea lor stă în strânsă legătură cu soarta așezământului unde servesc. Rămâne, ca și conducătorii să aprecieze astfel de hotărâri înțelepte.

Câteun milion pe an pentru Academie.

O nouă lege promulgată de cūrând prin „Monitorul Oficial” prevede în bugetul Statului an de an o donațiune de 1.000.000 Lei pentru Academia Română. Suma aceasta va fi întrebuințată de Academie în chipul următor: 1. Lei 150.000 vor fi afectați la acordarea de premii, unui literar („Eliade Rădulescu”), altul istoric („Asachi”) și al treilea științific („Gh. Lazăr”), valoarea cărora va fi hotărâtă de Academie până la cel mult 50.000 Lei pentru fiecare. Sumele, ce ar rămânea disponibile, pot fi întrebuințate pentru crearea unui nou premiu. 2. Lei 425.000 vor fi destinați pentru alegerea și publicarea de documente și studii istorice, și pentru lucrările referitoare la dicționarul limbii române. 3. Lei 425.000 vor fi întrebuințați pentru îmbogățirea bibliotecii Academiei cu cărți și alte publicațiuni, precum și pentru publicarea și promovarea lucrărilor științifice.

Aviz! A apărut nr. 2. din biblioteca „La vatra suflească a neamului”: „*Urgia unionistă din județul Aradului și reacțiunea ortodoxă în anii 1834—5*”, pagini din istoria diecezei Aradului scrise de *Dr. Gh. Ciuhandu*, protopop asesor-referent consistorial. Se poate comanda dela „Tipografia Diecezană” și dela autor. Prețul: ?

Recomandăm cu căldură On. cetitori și indeosebi On. preoți accastă broșură, care ne înfațisează câteva pagini din calvarul vieții noastre naționale-bisericești, arătând tot odată și mijloacele silnice și rușinoase, cu cari ni-a fost spartă turma ortodoxă și românească din eparhia Aradului, prin concursul fraților uniți dela Oradea și al administrației politice ungurești de pre vremuri.

Cererile de înscriere la liceul „Traian Doda” din Caransebeș se primesc la Direcțiunea liceului în 1—14 Septemvrie. Cei cari au fost în anul școlar 1923/24

elevi ai liceului, nu dau cereri. Pentru clasa I se anexează următoarele: act de naștere dela preot și dela ofițerul stării civile, act de vaccină, certificat școlar de clasa IV primară.

La caz, că vor da cereri mai mult decât 120 elevi, toți vor fi supuși unui examen de admitere, care se va ține în 16 Septembrie din Limba română (scriere după dictat, cetire, cuprins, gramatică) și Aritmetică (problemă în scris). Pentru celelalte clase se anexează aceleași acte. Pentru clasa V se va prezenta și diploma de absolvire a cursului inferior. Elevii vor plăti următoarele taxe: Curs int. 550 Lei taxa de frecvență, 200 Lei taxa de membru în Comitetul școlar a părintelui sau tutorelui elevului, 50 Lei taxa de baie. Cei din cursul superior plătesc cu 330 Lei mai mult. Taxele se plătesc în 3 rate: rata I e de 300 Lei pentru curs inferior și 400 Lei pentru curs superior și se plătește la înscriere. Orfanii copiii membrilor corpului didactic cu cel puțin 2 copii în școală, copiii funcționarilor săraci și ai invalizilor de război sunt scutiți de taxe, dacă dau cereri instruite cu dovezile necesare. Mai pot fi scutiți și alți elevi, dacă dovedesc cu certificate în regulă, că sunt buni la carte și săraci. De taxa de baie însă nimenea nu e scutit.

Imprimare de cereri de înscriere se capătă la direcțiune. Cererile trebuiesc timbrate cu 1 Leu timbru fiscal și 50 Bani timbru de asistență socială.

Prezentarea pentru examenele de corigență se va face în 15 Septembrie. Informații detaliate la Direcțiune.

Bibliografie.

A apărut:

„Câțiva povestitori“ de *Barbu Lăzăreanu*. Trei conferințe despre Ion Creangă, N. D. Popeșcu și Noel Wolf. Prețul 25 Lei.

„Biserica Ortodoxă Română“, revista Sf. Sinod, Seria II, anul 42, nr. 7 (520), Iulie 1924 *București*. Abonament anual: 100 Lei.

„Luminătorul“, revista bisericii din Basarabia. Anul LVII, nr. 19—22 (1 Iulie—1 August 1924). *Chișinău*. Abonament: ?

„Arhivele Olteniei“, revistă bimestrială sub direcțiunea dlor *Dr. Ch. Laugier* și *prof. C. D. Fortunescu*. Anul III, nr. 14 (Iulie—August 1924). *Craiova*. Abonament anual: 200 Lei.

„Grafica Română“, revistă pentru dezvoltarea artelor grafice române. Anul II, nr. 17—19 (Mai—Iunie—Iulie 1924). *Craiova*. Abonament anual: 150 Lei.

„Cosinzeana“, revistă ilustrată. Anul VIII, nr. 15 (15 August 1924). *Cluj*. Prețul 10 Lei.

CONCURSE.

Pe baza ordinului Venerabilului Consistoriu diecezan ddo 2 Iulie 1924 Nr 2070 B. se deschide concurs pentru parohia de clasa II. din Silha, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1. Sesiunea parohială Nr topografic 590, de 30 jughere, apoi intravilanul Nr casei 98, de 800 st □, după care alesul va solvi dările.

2. Birul și stola uzitată.

3. În folosința casei parohiale va intra numai după moartea parohului Isaiia Popoviciu.

Concurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică de aici, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și slujbă.

Recursele, adresate comitetului parohial din Silha, să se subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiteral ort. rom. din Logoj.

Silha, din ședința comitetului parohial ținută la 14/27 Iulie 1924.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine: *Dr George Popoviciu*, protopresb.

Pe baza ordinului consistorial ddo 5 Decembrie 1922 Nr 4514 B ex 1922, se publică din nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa II-a din comuna *Agadici*, protopresb. Oravița mont.

Emolumentele sunt:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 45 jugere pământ arător și fânețe.

2. Un intravilan de 200 st. □

3. Un extravilan de 1400 st. □

4. Birul parohial și stola uzitată.

Nefiind casă parohială, alesul va avea să se îngrijească singur de locuință.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și subștearnă recursele lor, instruite conform Stat. org. și regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, Prea On. Oficiu protopresbiteral în Oravița mont.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică s'au sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Agadici, din ședința comitetului parohial, ținută la 16/29 Iunie 1924.

George Turcu
președ comit.

În conștelegere cu mine: *Virgil Musta* protopresbiter.

Virgil Musta
protopresbiter.

Nr. 3282 B ex 1924

Acest concurs să aprobă cu adausul, că comuna bisericească are să contribuie cu 1/4 din chiria ce va trebui preotul să solvească pentru locuință, conform hotărârei comitetului parohial ddo 16 Februarie 1923 — până la zidirea unei case noi parohiale.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 1 August 1924.

Consistoriul diecezan.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan dtdo 25 Nr 1923. Nr 4852 B ex. 1923, subscrisul comitet parohial escrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III-a din Sălbăgel, protopresbiteratul Logoj.

Emolumentele :

1. Una sesiune parohială constatătoare din 30 jugere;
2. Un intravilan de 1 jug.
3. Stola și birul uzitat.
4. În lipsa de casă parohială, alesul preot are a se îngriji de locuință.

Se observează, ca după toate aceste realități alegându-l va avea să supoarte toate dările.

Recurenții sunt poștiți a-și înainta recursurile lor, conform regulam. pentru parohii, adresate comitetului parohial din Sălbăgel, P. O. D. protopresbiter în Logoj.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta cu prealabila învoire a protopresbiterului în s. biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar nu în ziua alegerii.

Sălbăgel, din ședința comitetului parohial ținută în 4/17 Iunie 1924.

Dimitrie Lupea

preș. advoc.

Aurel Aldan

notarul comitetului.

În conțelegere cu mine : *Dr George Popovicu*, protopresb.

CONCURS.

„TIMIȘIANA“ Institut de Credit și Economii Timișoara a înființat 3 burse de câte 12.000.— Lei anual, pentru 3 studenți originari români bănățeni, cari urmează studiile la academile comerciale din Cluj, București sau din străinătate.

Aceia cari doresc a obține o astfel de bursă — sunt rugați să-și înainteze cererile lor direcțiunii Institutului până la 10 Septembrie a. c.

Cererile vor fi însoțite de următoarele documente :

- a) Actul nașteri dela matricul. civil.
- b) Extrasul de botez.
- c) Atestatul de pe ultimul curs școlar; în caz că a frecventat deja cursurile la vre-o academie va trimite indexul și dovada despre examenele prestate.

Consiliul de Administrație
a Institutului de Credit și Economii
„TIMIȘIANA“.

Nr. 301 exec. 1924.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul executor al judecătoriei de ocol din Caransebeș, în sensul §-lui 102 art. de lege LX din 1881 și în sensul §-lui 19 art. de lege XLI din 1908, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecătoriei de ocol din Caransebeș de sub Nr. 1924/1923 efectuându-se execuțiunea, la 29 Ianuarie 1924, în favorul următorului Dr. Ernest Róth contra urmăritului pentru suma de 4047 Lei — bani capital și acces., mișcătoarele cuprinse și supracuprinse, cari s'au prețuit în 16.800 Lei — bani capital și anume: fân și altele se vor vinde prin licitație publică. Deci, în urma decisului Nr. 412/1924 G. a Judecătoriei de ocol Caransebeș, pentru încasarea speselor de 1000 Lei — bani staverite până în prezent, se fixează termenul de licitație pe ziua de 29-lea August 1924 la orele 4 p. m. în comuna

Redactor responsabil: **Romulus G. Ancușa.**

Buchin la locuința excecvatului și toți aceia, cari au voie de a cumpăra, sunt invitați cu aceea observare, că mișcătoarele de sus, în sensul art. de lege LX. din 1881: §-ul 107, 108, se vor vinde celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Întru cât mișcătoarele licitande s'au cuprins și supracuprins din partea altor creditori și aceștia și-au câștigat dreptul de acoperire asupra licitației, în sensul §-lui 120 a legii LX. din 1881: se va efectui și în favorul acestora.

Caransebeș, la 19-lea August 1924.

Mihail Guran
executor jud. reg.

Cărămidă, Țiglă

(marca Bohm, Jimbolia)

prima calitate, cu vagonul și în detalii în magazinele din gara
Cacova și Iam.

Peatră de zidit,

din piatrăria Maidan-Peica

vinde

Banca Țăranilor

s. a. Oravița.

Se caută un bucătar

pentru internatul Comunității de avere din Caransebeș. Condițiile de angajare se pot afla în fiecare zi la direcțiunea acestui internat.

„Banca Graniței“ societate anonimă în Caransebeș.

Convocare.

În conformitate cu art. 50 din Statute, convocăm

Adunarea generală extraordinară

a societății anonime „Banca Graniței“ din Caransebeș, pe ziua de 8 Septembrie 1924, orele 11 a. m., în Caransebeș, în localul societății.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
 2. Raportul Consiliului de administrație privitor la complectarea capitalului social prin emisiunea a doua de acțiuni.
 3. Propuneri în sensul statutelor.
- Caransebeș, în 31 Iulie 1924.

Consiliul de administrație.